

Studie navazuje na již předkládané práce o používání veterinárních léčivých přípravků v léčbě parazitárních onemocnění u volně žijící zvěře.

Prof. MVDr. Alfred Hera, CSc.¹, MVDr. Eva Vernerová², MVDr. Věra Billová²

¹Výzkumný ústav veterinárního lékařství, v.v.i, Brno

²Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv, Brno

SOUHRN

Parazitární onemocnění jsou široce rozšířena jak u potravinových, tak i u společenských zvířat a jejich neléčení vede k těžkým zdravotním poruchám, které mají vliv na výkon, produkci i pohodu zvířat a u potravinových mohou negativně ovlivňovat kvalitu a nezávadnost živočišných produktů. Infikovaná zvířata jsou pak zdrojem infekce pro kontaktní zvířata a z pohledu možného šíření zoonóz i pro člověka. Některé druhy parazitů jsou důležitým vektorem pro virové, bakteriální a protozoární patogeny a tím i závažným rizikem pro zdraví zvířat a lidí a jeho řešení je plně v souladu s evropským konceptem „jednoho zdraví“ One Health.

Studie navazuje na již předkládané práce o používání veterinárních léčivých přípravků v léčbě parazitárních onemocnění u volně žijící zvěře a jejím cílem jsou studie účinnosti a bezpečnosti veterinárních léčivých přípravků na bázi ivermektinu, sledování vedlejších účinků použitých léčivých přípravků se zaměřením na problematiku perorální aplikace, monitoring parazitóz ve vybraných lokalitách a studie přímého dopadu na konzumaci zvěřiny při zajištění bezpečnosti potravin. Pokračování řešení tohoto problému je v souladu s požadavkem Státní veterinární správy ČR na řešení problematiky parazitóz volně žijící zvěře.

V ČR se vyskytuje u srnčí zvěře široké spektrum endo a ektoparazitóz. Z endoparazitóz jsou to především gastrointestinální a plicní parazité, vesměs hlístice, ale i další druhy parazitů jako kokcidie, tasemnice, motolice. Z ektoparazitů je v současné době nejzávažnějším stále narůstající onemocnění střečkovitostí podkožní a nosohltanovou jako důsledek neléčení tohoto onemocnění v době v době výskytu afrického moru prasat.

SVS ukončila mimořádná veterinární opatření koncem roku 2019, kterým zakazovala použití léčivých přípravků proti parazitům u spárkaté zvěře a stanovila podmínky a povinnosti pro uživatele honiteb s prokázaným výskytem parazitů u spárkaté zvěře, za kterých lze provést ošetření, jak tomu bylo před uvedeným zákazem (Metodika kontroly zdraví roku 2020).

Pro léčbu parazitóz spárkaté zvěře je v současné době na trhu veterinární léčivý přípravek s účinnou látkou ivermektin Ivermix 0,15 mg/g ve dvou lékových formách perorální prášek a premix pro medikaci krmiva.

Pro vlastní klinické ověřování bylo vybráno 9 honiteb ze Znojemska, kde je uskutečňováno odčervování již od konce roku 2018. Další výsledky o promořenosti jsme získali z výkupů

spárkaté zvěře v Kravsku u Znojma a z oblasti středních Čech a Šumavy. Vzorky k parazitologickému vyšetření byly odebrány z ulovené nebo uhynulé spárkaté zvěře a vyšetřeny v laboratoři Ústavu pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv (ÚSKVBL) Brno.

Výsledky potvrzují, že většina srnčí zvěře, která přijala medikované krmivo, vykazuje nízký stupeň zamoření endoparazity i ektoparazity. Množství nálezů larev střečků je v posledních dvou letech v obdobné výši. V roce 2019 byla zjištěna podkožní forma onemocnění u 9 kusů z celkem 162 odlovených kusů srnčí zvěře a v roce 2020 to bylo pouze u 7 kusů z celkem 170 odlovených zvířat.

Naopak z výsledků obdržených z výkupů spárkaté zvěře je zřejmé, že nadále dochází k nárůstu tohoto onemocnění, které působí utrpení a bolest spárkaté zvěři, ale může způsobovat i nepoživatelnost dodaných trupů zvěře v důsledku vysokého počtu nalezených larev na dece neboli kůži zvěře.

Ve studii jsou uvedeny výsledky dosažené při ověřování účinnosti a neškodnosti Ivermixu perorální prášek (ivermektin) k léčbě střečkovitosti. V místech s použitím medikace s uvedenou léčivou látkou k léčbě srnčí zvěře došlo všude k významnému snížení nálezů larev střečků. Z toho důvodu autoři doporučují v místech s nálezem střečkovitosti jednoznačně léčbu spárkaté zvěře léčivým přípravkem s obsahem ivermektinu při dodržení všech požadovaných podmínek aplikace tohoto léčiva.

ABSTRACT

Parasitic infections are widespread both in food-producing animals and in companion animals, and untreated infections lead to serious health disorders which affect performance, production and well-being of animals. In food-producing animals, they can adversely affect quality and health safety of animal products. Infected animals are sources of infection for contact animals and, from the point of view of the possible spread of zoonoses, also for humans. Some species of parasites are important vectors for viral, bacterial and protozoal pathogens. In this way, they also pose a serious risk to the health of animals and humans, and its addressing is entirely in agreement with the European concept of “One Health”.

The study continues the already submitted papers on the use of veterinary medicinal products in treatment of parasitic diseases of wild game. Its aim is to study efficacy and safety of veterinary medicinal products based on ivermectin, monitor side effects of the used medicinal products focusing on the problem of oral administration, monitor parasitoses in selected localities and study their direct impact on venison consumption with ensuring the foodstuff safety. Continuation of dealing with this problem is in compliance with the requirement of the State Veterinary Administration of the Czech Republic on dealing with the problem of parasitoses in wild game.

In the Czech Republic, a wide spectrum of endoparasitoses and ectoparasitoses occurs in roe deer. The prevailing cause of endoparasitoses are gastrointestinal and pulmonary parasites, generally nematodes, but also additional parasitic species such as coccidia, tapeworms and flukes. At the present time, from among ectoparasitoses, warbles, either subcutaneous or nasopharyngeal, are the most serious and also constantly growing disease as a consequence of the ban on treatment of this disease during African swine fever outbreak.

At the end of 2019, the State Veterinary Administration repealed the veterinary contingency measures, which had imposed the ban on the use of medicinal products against parasites in ungulate game and stipulated conditions and obligations for users of hunting grounds with confirmed incidence of parasites in ungulate game under which the treatment can be performed as prior to the mentioned ban (Methodology of Animal Health Control for 2020).

At the present time, for the treatment of parasitoses in ungulate game, there is on the market the veterinary medicinal product Ivermix 0.15 mg/g, with active substance ivermectin, in two pharmaceutical dosage forms - oral powder and premix for feed medication.

For clinical confirmation, nine hunting grounds were selected in the district of Znojmo where deworming has been carried out since the end of 2018. We obtained additional results on the degree of infestation from the purchase of ungulate game at the village of Kravsko near Znojmo as well as from the regions of Central Bohemia and Bohemian Forest. Specimens for parasitological examination were collected from ungulate game killed or found dead and were examined at the laboratory of the Institute for State Control of Veterinary Biologicals and Medicines (ISCVBM) in Brno.

The results confirm that the majority of roe deer, which ingested medicated feed, show a low degree of infestation by endoparasites and ectoparasites. The number of findings of warble flies larvae remains at similar level in the last two years. In 2019, subcutaneous form of the disease was found in 9 out of 162 head of killed roe game and, in 2020, it was only in 7 head out of 170 killed animals.

In contrast to the results obtained from the purchase of ungulate game, it is obvious that the occurrence of this disease, which causes suffering and pain to ungulate game, continues to be increasing, and it can also cause that the supplied game carcasses are unfit for human consumption due to high numbers of larvae found in the game skin.

The study presents the results obtained during verification of efficacy and harmlessness of Ivermix oral powder for warbles therapy. In all localities where medication with this medicinal substance was used, there was a significant decrease of warble larvae occurrence. For that reason, in localities with warbles incidence, the authors recommend unambiguously a therapy of ungulate game with the medicinal product containing ivermectin with respect to all required conditions for administration of this medicine.